

INTERVJU BROJA

INTERVJU BROJA: SLOBODAN RADOVANOVIĆ, SPECIJALNI TUŽILAC

Srbijom treba da vlada pravo, ne kriminal Slobodan Radovanović

Tek sa ovog mesta može da se vidi da se Srbija nalazi u najbukvalnijem smislu u zagrljaju kriminala. Moje dosadašnje iskustvo je da smo u nekom vremenu, kako se kaže «minut do dvanaest», gde će država preko svojih organa, u konkretnom slučaju govorimo o Specijalnom tužilaštvu, početi da dobija bitku sa kriminalom

Postavljenje na prestižnu i odgovornu pravosudnu funkciju specijalnog tužioca za Slobodana Radovanovića bio je, kaže, „u početku lični i profesionalni izazov“. Danas je to, objašnjava za „Pravdu u tranziciji“, sve više suočavanje sa odgovornošću.

- Tek sa ovog mesta može da se vidi da se Srbija nalazi u najbukvalnijem smislu u zagrljaju kriminala. Ovde ću, pre svega, istaći korupciju u najširem smislu, a sa druge strane, postoji pravosudni sistem koji treba da kroz svoje aktivnosti da određene rezultate. Moje dosadašnje iskustvo je da smo u nekom vremenu, kako se kaže «minut do dvanaest», gde će država preko svojih organa, u konkretnom slučaju govorimo o Specijalnom tužilaštvu, početi da dobija bitku sa kriminalom ili u drugom slučaju će tu bitku početi da gubi. U ovoj situaciji trećeg rešenja nema i u tom kontekstu sagledavam i svoju ulogu i možete pretpostaviti kolika odgovornost proistiće iz toga.

U izveštajima međunarodnih organizacija, Specijalno tužilaštvo dobija najbolje ocene, kada je u pitanju rad pravosudnih organa u Srbiji. Koliko Vam to znači, da li Vam otvara vrata na koja se teže ulazi, mislim isključivo na rad tužilaštva na čijem ste čelu.

- Svakako da priznanje međunarodnih organizacija i njihove pozitivne ocene jako puno znače. U prvom redu, iz razloga što iza tih ocena mora da stoe i rezultati, koji su nam sada i te kako potrebni, a ovo upravo u onom kontekstu gde sam naveo da se Srbija nalazi u zagrljaju kriminala. Aktivnosti ovog tužilaštva nisu samo usmerene na procesuiranje krivičnih dela, već procesuirana krivična dela i učinioce. Mi smo u prethodnom periodu pokušali da uspostavimo što čvršće kontakte sa kolegama iz Evrope i Sjedinjenih Američkih Država. Naši planovi su da uspostavimo čvrstu saradnju i veze sa tužilaštvima iz regionala a ovo sve u cilju postizanja što boljih efekata u našoj osnovnoj ulozi, borbi protiv kriminala. Kroz ovu međunarodnu saradnju, mi smo uspeli da se predstavimo kao moderno tužilaštvo, koje je napravilo potpuni otklon od politike i bez uticaja svih formalnih i neformalnih centara moći. Uspeli smo da se predstavimo i kao tužilaštvo koje teži, pored potpune saradnje sa svim institucijama ovog tipa, i primeni svih modernih sredstava u borbi protiv kriminala. Zatim, kada imate kontakt sa kolegama iz drugih zemalja i sa međunarodnim organizacijama i predstavnicima najrazličitijih institucija, to lako uočavaju oni koji prate rad pravosuđa u Srbiji i mislim da je ovo jako dobro za sveopštu korist, i Srbiju svakako na ovaj način približava savremenom i razvijenom svetu.

Tema ovog broja „Pravde u tranziciji“ je oduzimanje nezakonito stečene imovine. Čini se da je došlo do društvenog konsenzusa kada je u pitanju takav zakon. Očekujete li, ipak, i dalje otpore, s obzirom na kontekst organizovanog kriminala koji ima podršku neformalnih centara moći?

- Kada je u pitanju oduzimanje nezakonito stečene imovine, više puta sam govorio da su tu razvijene zemlje daleko ispred Srbije. Više niko ne postavlja pitanje ugrožavanje prava na ličnu imovinu ili nekih drugih zagarantovanih prava, jer su u svetu uspostavljeni novi standardi i savremene države štite svoje institucije, boreći se svim sredstvima protiv kršenja zakona, a oduzimanje imovinske koristi je možda pri samom vrhu lepeze tih mera. Što se tiče situacije u Srbiji, mislim da će zakon naići na sveopštu podršku, ali kako. Sigurno je ogromnom delu stanovništva stalo da vidi prve efekte primene ovog zakona, a sa druge strane, tamo gde se nalaze neformalni centri moći, možda će ovakav zakon biti formalno podržan a sigurno je da će suštinski naići na ozbiljne otpore, jer zahvaljujući stanju kriminala u Srbiji ne možemo da se zanosimo da je mnogima ovakav zakon potreban. Oni će učiniti sve da spreče donošenje ovog zakona, a ja se nadam da je klima u Srbiji takva da smo spremni i u stanju da donešemo jedan moderan i u skladu sa svetskim standardima efikasan zakon.

Specijalno tužilaštvo radi na velikom broju predmeta različitih profila. Da li ste zadovoljni

uslovima – pravnim okvirima, kadrovskim i stručnim potencijalom, tehničkim uslovima rada. I konačno, ima li političke volje?

- Znate, za uspešno rešavanje problema kriminala u jednoj zemlji, kao što je Srbija, moramo da imamo efikasne institucije sistema a ja ću dozvoliti sebi ovde da kažem da kada je reč o pravosuđu u Srbiji, tu trenutno ima jako puno problema. Na žalost, danas imamo mrežu krajnje neefikasnih tužilaštava i sudova i puno nosilaca pravosudnih funkcija koji su učaureni u svojoj neefikasnosti, ležernosti i nepostojanju želje za napretkom. Naravno, to me čini nezadovoljnim, jer sasvim bi drugačiji osećaj bio da vidite ljudе spremne za ozbiljan rad, izazove i lično usavršavanje. Iz tog razloga sam mišljenja, bez obzira na sve prigovore koji se tiču novih zakona i njihove primene, odnosno uslova za njihovu primenu, da treba što pre početi da se u praksi primenjuju, pa se nadam da će to mnoge naterati da izmene svoje stare navike. Problem je u ljudima koji moraju da nose inicijativu, i trenutno bih pre svega podržao mlade ljudе koji žele da rade u pravosuđu a ne da ističu probleme kao argument svoje nesposobnosti.

Da li ste zadovoljni uslovima pod kojima su zaštićeni svedoci u postupcima za organizovani kriminal?

- Što se tiče zaštite svedoka u postupcima organizovanog kriminala, mogu da kažem da tu nije bilo ni jednog incidenta u svim onim slučajevima, gde je sprovođen program zaštite. To su programi koji iziskuju visoki stepen organizacije, stručnosti i materijalne podrške, a slučajevi gde je dolazilo do situacija kao što je ubistvo Zorana Vukojevića-Vuka, su posledica izlaska iz programa zaštite. Jedinica koja pruža zaštitu svedocima u postupcima organizovanog kriminala uživa ugled i van granica Srbije, što je do sada više puta potvrđivano na međunarodnim skupovima.

Pritisak i poverenje

U medijima se u poslednje vreme često govori o pokretanju postupka za oružanu pobunu 2001. godine, za koju se prepostavlja da je imala veze sa atentatom na Zorana Đindjića.

- Što se tiče ovog pitanja Crvenih beretki, o kome je u poslednje vreme bilo puno reči u medijima, sve to vidim kao pokušaj pritiska na rad pravosuđa. Konkretno i na rad Specijalnog tužilaštva, jer se navodno očekuje prema izjavama pojedinih pokretanje postupaka.

U ovo tužilaštvo se mora imati puno poverenje, u stručnost tužilaštva i nezavisnost od bilo kakvih uticaja i pritisaka. Moja malenkost će stajati iza toga i u svakom slučaju odluka koja bude bila doneta po tom pitanju, biće apsolutno zakonita i potpuno profesionalna.

Srbija je na balkanskom, evropskom i svetskom putu trgovine ljudima, oružja, narkoticima. Da li nas u skoroj budućnosti očekuju neki novi predmeti koji bi obuhvatili takve slučajeve?

- Ono što ovom prilikom želim da posebno naglasim i da istaknem, da ovo tužilaštvo u vremenu koje je pred nama, posebnu pažnju mora da posveti trgovini drogom na ovim prostorima. U tom kontekstu, mi ćemo uspostaviti potpunu saradnju sa zemljama iz okruženja i Evrope, kako bismo došli do rezultata koji bi bili zadovoljavajući ne samo za Srbiju već i za druge zemlje, koje i te kako prate šta se ovde dešava, kada je u pitanju trgovina drogom, s obzirom da prema sadašnjim operativnim podacima mnoge evropske zemlje imaju ozbiljnih problema zbog izvoza droge koja potiče ili sa teritorije Novog Pazara, ili drugih područja u Srbiji. U tom kontekstu nadam se da ćemo uskoro imati ozbiljnih predmeta i dobrih

rezultata. Dalje je poznata činjenica da smo postigli rezultate u presecanju nekih od kanala trgovine ljudima i na tom planu moramo i dalje vrlo ozbiljno raditi u uzajamnoj interakciji sa tužilaštvima i policijama naročito iz okruženja.

Uvažavajući činjenicu da ste Specijalni tužilac, možete li nam ipak nešto reći o povezanosti organizovanog kriminala i ratnih zločina i da li postoji neki predmet koji bi takvu povezanost mogao da pokaže i u formi sudske istine?

- Pa znate, onaj koji je u stanju da se bavi kriminalom u miru, taj je i zločinac u ratu. Naravno, to nema nikakve veze za patriotizmom i borbu za svoju državu, a zlo je još veće što su u ratu pod plaštom patriotismu neki uspeli da za sebe stiču profit, istovremeno čineći i ratne zločine.

I upravo, put procesuiranja takvih zločina, predstavlja način da se napravi distanca prema takvim «patriotima», i da svi oni koji su na bilo koji način postali žrtve i bilo kojoj naciji pripadaju da dobiju svoju satisfakciju u sudskim presudama. Savim je jasno da ista lica mogu biti i učesnici organizovanog kriminala, baš iz razloga što njima stanje rata ili mira predstavlja priliku da vrše svoje zločine.

Da li Vi lično i Vaš tim osećate pritisak u poslu koji radite. Mislim na politički, medijski, pa i lični pritisak. Da li ste suočeni sa pretnjama?

- Svakako da se oseća pritisak koji je često posredan. Kao što je poznato, postoje mnogi neformalni centri moći danas u Srbiji, sa jedne strane i sa druge strane imate činjenicu da su aktivnosti ovog tužilaštva mnogima pokvarile planove. Posredni pritisak se oseća na taj način što do mene ili pak mojih saradnika često dolaze razne informacije koje su namenski plasirane i imaju za cilj dezavuisanje pojedinih predmeta, rezultata a takođe nije redak ni slučaj da na razne načine čujemo komentare i izjave ili analize koje nemaju veze sa radom ovog tužilaštva, ni sa stvarnim stanjem. Ali ja sam više puta rekao, da smo svi tužiocи sa višegodišnjim iskustvom, tako da nas to više i ne iznenađuje a još manje zabrinjava. Cilj nam je da svoj posao uradimo što bolje možemo i činjenica je da su se ljudi koji rade sa mnjom, odrekli i dela svoje privatnosti i nekog svog svakodnevnog mira i spokojstva, upravo verujući u ono što rade.

Kako ocenjujete saradnju sa medijima?

- Saradnja sa medijima je upravo onakva kakva i treba da bude i to mi je bio cilj da postignem u onom trenutku kada sam došao u ovo tužilaštvo. Više puta sam rekao da mediji mogu da pomognu, ali ne tako što će me braniti i štititi, ne znam od koga, već tako što će istraživati sve ono što do sada nije urađeno ili je urađeno na način kako ne bi trebalo. Više puta sam lično upućivao medije da pokrenu pitanja nekih starih predmeta koji su «negde zagubljeni, zatureni, nedorađeni». To je u našem zajedničkom interesu i svaki medij mora da bude na putu otkrivanja pune istine a ovo tužilaštvo je takvo da nema šta da krije ni od koga, ni zbog čega, pa čak i kada imamo po neku dobromernu sugestiju za neke od novinara da mogu da budu provokativni, moj savet je upravo da budu što više provokativni, da bi što više stvari razjasnili, jer smatram da je ovo što smo do sada postigli prava istina i da treba da bude dostupna što široj javnosti.

Šta do sada za Vas bio najveći izazov u Specijalnom tužilaštvu?

- Pokrenuli smo obiman posao oko otkrivanja tokova novca koji su iznošeni iz Srbije na Kipar i u druge zemlje. Smatram da svi tragovi kriminala koji je danas u Srbiji i koji je vezan za korupciju i zloupotrebe u privatizaciji, kao i za druge oblike kriminala, svoje korene vuku iz vremena kada su iskorišćeni politički i društveni uslovi da se nekontrolisano iznose ogromna finansijska sredstva, ulažu na neke račune, pa kasnije koriste u najrazličitije svrhe. Cilj mi je i želja, da se bar deo tog klupka razmota, a na taj način bi širom otvorili vrata rešavanju pitanja korupcije i uspostavili punu vladavinu prava u Srbiji.

Jasna Šarčević - Janković